

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 lutego 2016 r.

Pozycja 78

POSTANOWIENIE z dnia 28 stycznia 2016 r. Sygn. akt Ts 117/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mirosław Granat – przewodniczący
Marek Zubik – sprawozdawca
Julia Przyłębska,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej MKS Sp. z o.o. z siedzibą w T.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 23 marca 2015 r. MKS Sp. z o.o. w T. (dalej: skarżąca) wystąpiła o zbadanie zgodności: po pierwsze, art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.), „w zakresie, w jakim prawo do zaskarżenia orzeczenia I instancji nie przysługuje na orzeczenie w przedmiocie odmowy zmiany pełnomocnika z urzędu, co do którego podniesiono zarzut nierzetelności opinii”, z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji; po drugie, art. 20 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.) w zw. z art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.), „w zakresie, w jakim uniemożliwia zamierzającemu wnieść skargę konstytucyjną jej wstępne rozpatrzenie przez Trybunał Konstytucyjny, poprzez pozbawienie go prawa do rozpoznania skargi przez właściwy »sąd«”, z art. 77 ust. 2 i art. 79 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 14 lipca 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Jak stwierdził Trybunał, skarżąca kwestionuje w istocie brak możliwości żądania zmiany pełnomocnika z urzędu. W tym zakresie wiąże ona jednak swój zarzut z niewłaściwym przepisem i orzeczeniem. Ponadto Trybunał podkreślił, że aby dopuszczalne było kwestionowanie braku możliwości zaskarżenia orzeczenia o odmowie zmiany pełnomocnika z urzędu, kodeks postępowania cywilnego musiałby w pierwszej kolejności dawać podstawę do żądania tej zmiany. W obowiązującym stanie prawnym nie ma takiej podstawy. W ocenie Trybunału skarżąca nie uprawdopodobniła zatem naruszenia wskazanych konstytucyjnych wolności lub praw przez zaskarżony przepis. W odniesieniu do art. 20 ustawy o TK z 1997 r. w zw. z art. 118 § 5 k.p.c. Trybunał stwierdził, że art. 118 § 5

k.p.c. nie był podstawą ostatecznego orzeczenia, z którym skarżąca wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw – tj. postanowienia Sądu Okręgowego w K. z września 2014 r. o oddaleniu zażalenia na postanowienie o odmowie sporządzenia uzasadnienia.

W zażaleniu na postanowienie Trybunału skarżąca zarzuciła, że Trybunał odniósł się merytorycznie do przedmiotu skargi i tym samym dokonał swoistego merytorycznego przedsądu. Jak podkreśliła skarżąca, prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej powstaje nie tylko w sytuacji, gdy sąd wyraźnie powołał się na określoną normę w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia, lecz także wtedy, gdy „samo istnienie określonej normy miało wpływ na wynik postępowania”. Według skarżącej nie powinno ulegać wątpliwości, że niemożność poddania kontroli instancyjnej postanowienia o odmowie zmiany pełnomocnika (z uwagi na niewymienienie takiego postanowienia w art. 394 § 1 k.p.c.) narusza zasadę dwuinstancyjności postępowania i ogranicza prawo do sądu. W odniesieniu do art. 20 ustawy o TK z 1997 r. w zw. z art. 118 § 5 k.p.c. skarżąca stwierdziła, że były one podstawą wydania postanowienia Sądu Okręgowego w K. z września 2014 r., skoro w oparciu o te przepisy pełnomocnik skarżącej rozstrzygnął o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 134 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.) w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b *in fine* w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 ustawy o TK z 1997 r.). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada – w zakresie zarzutów sformułowanych w tym środku odwoławczym – czy w wydanym postanowieniu prawidłowo ustalił przesłanki odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W ocenie Trybunału kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

Trybunał podkreśla, że podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu w odniesieniu do art. 394 § 1 k.p.c. było nieuprawdopodobnienie przez skarżącą tego, że zaskarżony przepis naruszył jej konstytucyjne wolności lub prawa. Zgodnie z obowiązującym w Polsce modelem skargi konstytucyjnej skarga musi spełnić szereg przesłanek jej merytorycznego rozpoznania, z czym wiąże się gruntowne badanie dopuszczalności skargi na etapie jej wstępnego rozpoznania. Z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika konieczność istnienia związku pomiędzy trzema elementami: zaskarżonym przepisem, wydanym w sprawie skarżącego ostatecznym orzeczeniem i naruszeniem konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego. Jak wynika z ustawy o TK z 1997 r., to na skarżącym spoczywa ciężar dowodu w tym zakresie, a zatem to skarżący ma obowiązek uprawdopodobnić, że zaskarżony przepis, będący podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego, jest źródłem zarzucanego w skardze naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw (zob. np. postanowienie TK z 5 listopada 2013 r., SK 15/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 127).

Trybunał stwierdza, że na gruncie kodeksu postępowania cywilnego nie można się domagać wydania postanowienia o zmianie pełnomocnika z urzędu z powodu sporządzenia przez dotychczasowego pełnomocnika opinii o braku podstaw do wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W związku z tym domaganie się przez skarżącą uzupełnienia katalogu postanowień, na które przysługuje zażalenie, o postanowienie o odmowie zmiany pełnomoc-

nika, nie znajduje żadnego uzasadnienia (takowego brak jest także w rozpatrywanym zażaleniu). Zarzut skarżącej względem art. 394 § 1 k.p.c. należy zatem uznać za nieuprawdopodobniony.

Trybunał podziela stanowisko wyrażone w zaskarżonym postanowieniu, zgodnie z którym we wniesionej skardze skarżąca w istocie zakwestionowała brak możliwości żądania zmiany pełnomocnika z urzędu w sytuacji, gdy sporządził on opinię o braku podstaw do wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Zarzut ten skarżąca wiąże jednak z niewłaściwym przepisem i niewłaściwym orzeczeniem, co uniemożliwia jego merytoryczne rozpoznanie.

Trybunał przypomina, że jedną z przesłanek dopuszczalności skargi konstytucyjnej – wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji – jest to, by zaskarżony przepis był podstawą prawną ostatecznego orzeczenia, z którym skarżący wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw. Zakwestionowany art. 118 § 5 k.p.c. (zastosowany według skarżącej na podstawie odesłania zawartego w art. 20 ustawy o TK z 1997 r.) dotyczy sporządzania przez adwokata lub radcę prawnego opinii o braku podstaw do wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Tymczasem skarżąca wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z września 2014 r., w którym sąd oddalił zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z marca 2014 r. o odmowie sporządzenia uzasadnienia. Sąd Okręgowy w K. weryfikował w tym postanowieniu tylko zasadność odmowy sporządzenia uzasadnienia, nie odniósł się w ogóle do kwestii sporządzonej przez radcę prawnego opinii o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej. Zaskarżony art. 20 ustawy o TK z 1997 r. w zw. z art. 118 § 5 k.p.c. nie był zatem podstawą postanowienia Sądu Okręgowego w K. z września 2014 r.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.